

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 26 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Votul plural.

Sibiu, 18 Septembrie n.

Pentru fiecare idee nouă, pusă în circulație și discuție publică, se găsesc argumente destule și destul de puternice, cari pledează pentru acceptarea ei, dar se găsesc și de acelea, cari o combat cu toată tăria. La noi e idee nouă ideea pluralității, de aceea ar fi bine dacă s'ar vorbi și scrie mai mult despre ea, decum s'a făcut până acuma. Pentru că în cele din urmă, va trebui se ne împrietinim cu ea. Știrile ultime primite din Budapesta ne spun, că proiectul de lege despre reformele electorale a primit deja prealabila aprobare prealabilă și că în el e trecută și pluralitatea, votul plural.

Ce e votul plural? O deosebire făcută între om și om, între cetățean și cetățean. Deosebirea aceasta face apoi, ca unul să aibă mai multe voturi decât altul, prin urmare se exerciteze mai mare influență asupra mersului afacerilor publice din țară decât altul, amăsurat etății sale, stării sale familiare, averii sale, ori cultivei sale. S'a aflat adică din partea celor ce au inventat pluralitatea, că omul de 24 ani nu e la fel cu omul de 50 de ani de exemplu, pentru că acesta din urmă, trecut fiind prin școala vieții, are mai multă experiență decât cel abia intrat în viața publică. Tot așa nu e omul neînsurat ca cel însurat, pentru că aceste au mai multe griji, mai multe cheltuieli și mai multe capete pe cari le reprezintă. Apoi omul cu avere iarăși nu poate se fie egal cu cel fără nici o avere, pentru că acesta din urmă nu contribuie cu nimica la susținerea statului. În urmă tot așa nu poate se fie pus omul prost dela sat într-o categorie cu omul cu cultură superioară, care a învățat mult, știe multe și din lumina minții sale se revărsă mult și asupra întregului

popor din care face parte. Toți aceștia trebuie deci recompensați în o formă oarecare, ca cetățenii ai statului de care se țin, și s'a inventat pe sama lor pluralitatea voturilor la alegerile parlamentare.

Contraargument e numai unul, dar puternic. În fața lui Dumnezeu oamenii sunt unii ca și alții, bogații și săracii, împărații și soldații, proștii și înțelepții. Deci nu se poate face deosebire între ei nici în stat, mai ales, că atunci când e vorba de apărarea statului, săracul și prostul își face datorința, stând în ploaia de gloanțe, poate mai bine decât cel bogat și cel cu cultură superioară.

În statele celelalte, în cari a fost la timpul sau vorba de votul plural, a învins argumentul din urmă și pluralitatea a fost respinsă. Numai în Belgia s'a introdus votul plural, iarăși în scopul în care se intenționează a se introduce și la noi, adică pentru ca să se asigure rămânerea la conducere a partidului și până aci la putere.

Să vedem deci cum e votul plural în Belgia? Drept de alegere pentru cameră are fiecare Belgian trecut de 25 de ani, fără nici o altă condiție. Nu se cere scris și cetit, nu se cere avere, numai atâtă cere legea, ca să fie de sex masculin. Femeile deci nu au drept de alegere.

Cei trecuți de 35 de ani, dacă sunt însurați ori văduvi cu copii, și plătesc cel puțin 5 franci dare de stat la an, au două voturi. Tot două voturi au și aceia, cari au un venit anual de cel puțin 100 franci, apoi aceia, cari au moșie (casă ori pământ) în valoare de 2000 franci, ori o astfel de avere imobilă, care le aduce câte 48 franci venit anual.

Trei voturi au aceia, cari au absolvat vre-o școală medie, ori vre-o școală superioară, apoi funcționarii din anumite oficii, cari sunt înșirate în lege, și cei ce sunt pe deplin calificați pentru a le putea ocupa.

Așa e votul plural în Belgia, singurul stat în care e introdus. Dacă tot așa ar fi să se introducă el și la noi, nu am avea nimica de zis. Pentru că bazele sunt drepte, și de aceia, cari plătesc anumită dare statului, am avea destui și noi, deci votul al doilea l'ar putea căpăta mulți și dintre ai noștri. Pentru votul al treilea asemenea am avea și noi oameni cu calificarea cerută, mulți puțini, câți sunt, dar i-am avea. La noi însă votul plural e vorba să se dea celor ce știu unguerește, și asta e ce face, să considerăm pluralitatea de nedreaptă. Pentru că fiecare Maghiar va putea să câștige la noi două voturi, iar Românul rămâne cu un vot, cu toate că cel prim nici în avere, nici în cultură nu e superior acestuia din urmă, și nu contribuie nici la susținerea statului cu nimica mai mult decât Românul, ba poate că nici cu atâtă.

Nu mai faptul singur, că cineva e născut Maghiar, nu poate să formeze titlu de drept pentru câștigarea votului al doilea; și dacă totuși i se dă, nu i se dă un drept ce i-ar compete, ci un privilegiu, lipsit de baze morale și lipsit de baze dreptății. În cazul acesta nu se dă drept calității, ca să se ridice deasupra cantității, cum zice Blunschi, ci se creiază în mod artificial o cantitate, pentru a fi paralizată cu ea o altă cantitate, poate că și în privința calității nu chiar inferioară. Iată de ce deci noi nu putem aproba pluralitatea, și de ce nu ne putem însufleși pentru ea.

Ne-am spus părerea acestora asupra votului plural, în mod principial, fără nici o alusiune la proiectele de lege, pe cari le va prezenta în curând d'etei domnul ministru de interne, contele Andrássy, asupra cărora firește că ne vom putea pronunța numai după ce le vom cunoaște textul autentic, care însă am dori să fie mai bun și mai mulțumitor pentru noi, decum se spune că va fi.

Originea, vechimea și dezvoltarea bisericii creștine la Români, până în veacul al XVI-lea.

Prelegeri din istoria bisericii românești, de prof. N. Dobrescu.

Rezum. de Gh. Tulbure.

V.

Să urmărim mai departe cum s'a desfășurat viața și organizațiunea bisericii românești sub înrăurirea ierarhiei bulgărești. După ce Bulgarii se împacă cu imperiul bizantin și recunosc supremația patriarhului din Constantinopol, li se acordă din partea acestuia un metropolit și zece episcopi. Mai târziu țarul bulgar înalță pe acest metropolit la rangul de patriarh, fapt, care din punct de vedere canonic se consideră ca nelegal și neiertat.

Prin veacul al X-lea însă imperiul Bulgarilor, întemeiat la a. 679, în urma mai multor lovituri bizantine, începe a slăbi. Bizantinii cuceresc partea sud-estică a Bulgariei și atunci Bulgarii își strămută capitala imperiului dela Preslava la Silistra și de aci pe urmă la Ohrida. Pela sfârșitul veacului al X-lea patriarhia bulgară încă își avea reședința în Ohrida, noua capitală a țării.

Cu patriarhia de Ohrida a stat în legături ierarhice și biserica Românilor, cari după mărturiisrile scriitorilor bizantini contemporani, acum apar pe arena istoriei. Anume, la a. 1018 împăratul bizantin Vasile II-lea, numit și Bulgarochtonul, pune capăt țaratului bulgăresc, dar recunoaște și pe mai departe existența și iurisdicțiunea arhiepiscopiei de Ohrida asupra Bulgarilor și asupra a 30 de episcopii. La sfârșitul acestui decret de recunoaștere, dat la 1019 d. Cr., se mai zice: „și să aibă iurisdicțiune și asupra Vlahilor din toată Bulgaria.” Iurisdicțiunea aceasta asupra Românilor era însă mai mult indirectă și se exercita prin scaunele episcopale dela Silistra, Adrianopolis ș. a. mai apropiate. La aceste scaune se adresa Români pentru sfaturi de preoți și alte treburi religioase, Dunărea nefiind niciodată zid despărțitor între popoare. Câtă vreme s'au susținut aceste legături ierarhice cu patriarhia de Ohrida, putem spune, că ortodoxismul la Români a prosperat și s'a întărit. Aceasta cu atât mai vădit, cu cât între anii 1020 și 1186, după unii scriitori, ar fi existat chiar și o episcopie vlahă, atârnată de patriarhia

*) Adecă Vlahilor din Bulgaria veche, care se estindea și la nordul Dunării, până la Tisa. Cu chestiunea, că Vlahi sunt a se înțelege aici, sau ocupat mulți (Iricsek, Geltzer, Onciul) și e până azi sub controversă.

FOIȘOARĂ.

Monumentul lui V. A. Urechia.

Duminecă s'a făcut, la Predeal, solemnitatea pentru inaugurarea monumentului ridicat în amintirea lui V. A. Urechia, marele naționalist român.

La oarele 2 s'a oficiat un serviciu divin, de către Arhimandritul Dionisie, parohul bisericii domnești din Sinaia și superiorul mănăstirii din Predeal, asistat de preoți și diaconi.

Au asistat familia Urechia, numeroși invitați, consiliul comunal, membrii corpului didactic, membrii Ligei culturale Predeal, delegații Ateneului Român din București, ai „Sindicatului Ziariștilor”, societățile Macedo-Române, un delegat al Ligei din București și un număr mare de persoane din Valea Prahovei.

O companie de mici dorobanți au dat onorurile.

S'au depus coroane din partea „Sindicatului Ziariștilor”, societății Macedo-Române, familia Urechia, Liga culturală din Predeal, etc.

După terminarea serviciului divin, au ținut cuvântări: Arhimandritul Dionisie,

președintele comitetului de inițiativă; Ioan G. Babeș, din partea consiliului comunal; D. Răpeanu, din partea corpului didactic; Maniu, delegatul Ateneului din București; Gh. N. Compotea, delegatul „Sindicatului Ziariștilor”; și delegatul soc. Macedo-Române.

La urmă, dl Dr. Urechia a mulțumit în numele familiei comitetului de inițiativă și tuturor acelora cari au participat la această solemnitate.

S'au primit telegrame de la văduva lui Urechia, care fiind bolnavă, n'a putut participa; de la dl P. S. Aurelian, președintele Senatului; de la soc. „Carpații”; de la Episcopul Pimen; de la căpitanul H. Pănculescu, etc. etc.

Cuvântarea Arhimandritului Dionisie a fost următoarea:

„Domnilor! Sunt acum doi ani de când admiratori ai marelui patriot V. A. Urechia s'au hotărât a ridica acest monument în amintirea neuitatului dascăl în ale neamului, pe care îl sărbătorim.

La toate popoarele din lume s'au păstrat și se păstrează cu sfîntenie amintirea celor aleși, cari au lucrat în viața lor pentru binele neamului, spre a fi o pildă vie generațiilor cari vin, pentru a se arăta recunoștința către cei cari s'au ostenit mai mult, li se imemorează amintirea prin ridicări de monumente, cari fac parte vie din istoria unui popor.

Cu cât întâlnește cineva mai des astfel de monumente, cu atât poporul acela dă mai multă dovadă de patriotism.

Dacă poporul roman iese din ce în ce mai mult la iveală și în același timp mai mare în acțiunile sale, este că el a lăsat urme neperitoare pe unde a trecut, și istoria acestui popor, lumea din monumentele lăuate pe urma lui o cunoaște.

Admiratorii lui Urechia au gândit, că nu puteau în alt chip arăta recunoștința lor, de cât prin acest modest monument.

Este mic darul ce se face neuitatei lui memorii, însă el va fi primit de toți iubitorii neamului, ca banii văduvei din Sf. Evanghelie, și va fi ca un imbold de îndemnat și în același timp de încurajare pentru toți aceia, cari lucrează spre binele neamului.

Ori-cât am fi de pesimiști, ori-cât am fi de nepăsători pentru interesele mari ale patriei, recunoștința nu poate pieri din toate inimile unui popor, căci ar fi să desprăim, dacă un moment ne-am gândi, că totul a amorțit și a murit ca simț național.

Nu mai atunci când bărbății acești mari nu mai sunt printre noi, numai atunci ne dăm seama de marea pierdere, de golul ce îl lasă, numai atunci începem a-i prețui și a vedea lipsa lor.

Cine nu a cunoscut pe V. A. Urechia?

Nu este loc, nu este țară unde se află Români, care să nu îl fi cunoscut.

El era apostolul românismului, glasul lui răsună în cele mai depărtate țări, răsună de protestare și de indignare atunci când fiii neamului erau prizonieri, și el apărea pretutindenea, unde era vorba de apărarea celor asupriți.

A spune tot ce a făcut pentru neamul românesc, ar trebui volume întregi, a spune activitatea lui ca dascăl, o cunosc în deajuns toți elevii lui, o cunoaște toată lumea.

Al descrie ca om politic, e destul a spune, că el a propovăduit iubirea de neam, și a dezvoltat muncă neobosită în această direcțiune.

Pe lângă patriotismul cel mai înflăcărat, Urechia era pătruns de adevărul, că naționalismul fără legea strămoșească nu poate fi în deajuns, care să asigure trănicia unui popor; și în direcțiunea sfîntei noastre biserici lucra cu aceiași dragoste mare, ca și pentru neam, știind că temelia unui popor se razimă pe iubire de neam și de D-zeu.

Noi, cari l'am cunoscut personal, nu ne putem satura de cuvintele lui, de sfaturile lui.

Mulți l'au criticat pe vremuri cu asprime, dar cu nedreptate, mulți l'au hulit și i au amărit zilele.

Ohridei. Patriarhul bulgar numia adecă un episcop special pentru Vlăhi, a cărui reședință probabil va fi fost la sudul Dunării, dar iurisdicțiunea lui se va fi estins de bună samă și asupra Românilor de la nordul Dunării.

Pela începutul veacului al XIII-lea însă, legăturile ierarhice ale Românilor cu patriarhia de Ohrida se curmă. După ce la 1186 se întemeiază așa numitul „stat romano-bulgar“, patriarhia se strămută în noua capitală, Târnova, și durează până pe la a. 1393, când Turcii pun capăt și noului imperiu bulgar și patriarhiei de Târnova.

Căderea imperiului bulgar și a patriarhiei sale are ca urmare firească încetarea legăturilor ierarhice cu biserica românească, tocmai în timpul când în vecinătate cu Bulgarii se întemeiază *statul sârbesc*, de jupânul Ștefan Nemanja și se organizează *biserica sârbească*, sub fiul acestuia, Sava. Argumentele unore, cari susțin, că legăturile bisericii românești cu Ohrida s'au continuat până prin veacul XIV-lea, nu prezintă destulă temeinicie.

În cursul veacului al XII-lea se face pomenire și de Români dela nordul Dunării. Memoriile unui ostaș, care a luptat în expedițiunea împăratului bizantin Mihail Comnenul, pomenesc și de poporul Vlahilor din nordul Dunării, zicând, că se trag dela vechii coloni romani. În decursul sutei a XII și XIII ei au stat sub stăpânirea nominală a Pecenegilor și a Cumanilor, căreia îi pun capăt pe urmă Tătarii cei războinici.

Români din Dacia Traiană pe timpul acesta ajunseseră sub stăpânirea Ungurilor. La venirea lor Ungurii găseseră pe poporul român alcătuit politicește în ducate, având în fruntea acestora Voievozi, cari la rândul lor aveau ca organe subalterne pe Cnezi. Prin suta a X-a Ungurii pătrund, pe valea Murășului, în Dacia (Ardeal), supun pe voievozii români și iau în stăpânire ținuturile acestora, pe cari se aflau sate românești, slave, și chiar așezări de Pecenegi.

În toate satele acestea, așezate mai ales prin locurile muntoase, cu pășunat bogate, se găsea câte-o mică bisericuță de lemn, ca locaș de închinare Dumnezeului creștinesc, unde slujă câte un preot, știutor de ceva carte slavonească. În răstimpuri se mai strecura din părțile dunărene câte un călugăr și chiar câte un vladică pribeg, aducând mângâiere sufletească acestor păstori creștini.

Prin contactul cu populațiunea românească și slavă fac cunoștință cu religia creștină și stăpânitorii Unguri, cari veniseră ca păgâni asiatici. Avem izvoade cari spun, că doi principii unguri s'au botezat la Constantinopol și la reîntoarcere au adus cu sine pe călugărul grec Ieroteiu, numindu-l episcop. Nu știm însă ce propagandă de încreștinare va fi săvârșit acest Ieroteiu în sânul poporului unguresc și cât a dăinuit vladicia lui. Știm însă, că un alt duce maghiar din părțile bănățene, Achtum, primea la sine preoți grecești din părțile Vidinului și contribuia chiar la înființarea de mănăstiri ortodoxe.

Acest început de întărire și influențare a ortodoxismului asupra poporului unguresc a încetat însă pe la a. 1000 d. Cr., când regele Ștefan încreștinează pe Unguri în mod oficial, sub forma catolică, iar prin cucerirea Ardealului catolicismul pătrunde și aici, ajungând a avea, în scurt timp, episcopie.

Biserica Românilor fiind astfel în-gustată în activitatea sa și avizată la

Scăderi va fi avut și el, ca ori și ce om, căci nimenea nu este scutit de greșeli, de cât singur Dumnezeu.

Dar criticele nedrepte și cuvintele aprinse de pasiune de mult au amorțit, și lumea începe a-și da seamă tot mai mult de meritele lui, de opera lui ca apostol al românismului în lumea străină, de faptul, că V. A. Urechia era o streje neadormită a intereselor naționale ale tuturor Românilor.

Criticele sunt bune, mai bune însă sunt faptele mari și pozitive, pentru că acestea sunt nemuritoare, și numai ele înalță o națiune la treapta vredniciei sale.

Desvârlind acest monument, aducem memoriei lui Urechia prinoul recunoștinței noastre de cetățeni și de Români.

Incredințăm acest monument administrațiunii comunale, putând fi mândră, că o comună rurală ca Predealul are două monumente, unul istoric, altul comemorativ, ceea ce dovedește, că fruntașii localității acesteia sunt pătrunși de sentimentele cele mai nobile și în prima linie de patriotism.

Să-l păstrați, să-l îngrijiți, căci el va fi pildă vie pentru generațiunile viitoare*.

proprile sale mijloace, e silită de împrejurări a se pune în legătură cu scaunele episcopicești dela sudul Dunării. De acolo veniau preoți și călugări în Ardeal pentru sfințiri de biserici și alte nevoi sufletești.

Avem mărturie chiar despre existența unei episcopii la Români din nordul Dunării. Este scrisoarea papei Grigoriu VII-lea dela a. 1230, care ordonă episcopului catolic al Cumaniei din Milcov, să înlăture pe „falsul episcop“, care răspândește între Valahi misterele sub forma grecească. Episcopul acesta „fals“, de sigur nu putea fi decât un vladică ortodox, trimis de patriarhia bulgaro-slavonă, a cărui reședință nu știm însă unde era. Putem deduce însă, că la nordul Dunării erau mai mulți episcopi ortodoci, cari își estindeau iurisdicțiunea și dincoace de Carpați, în Ardeal. Ce e mai interesant, o scrisoare a papei Inocențiu al III-lea amintește de unele „sihăstirii“ sau mănăstiri ortodoxe în părțile Orășii-mari.

Biserica românească însă, considerată ca schismatică și privită cu dușmănie din partea catolicismului, începe a fi persecutată dela o vreme din partea celor puternici. La a. 1179 se ține un sinod catolic în Buda, în care se iau dispozițiuni foarte aspre pentru preoții „schismatici“. Se oprește a se înălța biserici ortodoxe și a face slujbă întrânsele cu preoți ortodoci.

Cu toată intoleranța religioasă a catolicismului, Români din Ardeal totuși susțin însă legăturile ierarhice cu episcopii dela sudul Dunării. Cei din Maramurăș și părțile nordice s'au alipit mai pe urmă de episcopia din Halici, devenită mai târziu mitropolie, cu care am stat în legături până pe la a. 1387 d. Cr. când Haliciul e cucerit de Poloni.

Un mic focalar al ortodoxismului din Ungaria era doar mănăstirea stavrofighie a sf. Mihail din Peri, înființată pe la a. 1391 d. Cr. de boierii români Dragu și Băliță, pe moșiile proprii, și închinată patriarhiei din Constantinopol, care așază întrânsa pe un anumit Pahomie, ca egumen cu atribuții de episcop.

În această stare mășteră și cu acest fel de organizațiune, destul de primitivă, s'a menținut biserica Românilor din Ungaria și Ardeal până pe la mijlocul veacului al XIV-lea, când rupe raporturile cu episcopii slave din sudul Dunării și intră în legături cu nou înființatele episcopii românești din Muntenia.

Iată cum biserica românească de pe teritoriul Daciei Traiane a fost și în veacurile acestea avizată a se susține și a se organiza din propriile sale puteri și cum a fost chiar persecutată și împedată în dezvoltare din partea catolicismului, nu numai în timpul aceste, ci și în veacurile următoare. Urmările mai apropiate ale acestor prigoniri au fost trecerea la religia catolică a unei părți din nobilimea românească, a cărei moșie era condiționată de această religie și care mai bine a voit să-și peară legea strămoșască și naționalitatea românească, decât să-și piardă moșiile. Poporul de jos însă și-a păstrat, cu toate persecuțiile, neprihănită credința sa străveche și limba sa românească, care și-o ține dărz până în ziua de astăzi.

Serbările dela Oravița.

În ziarul bucureștean „Voința Națională“ a publicat frumoase rapoarte amănunțite despre serbările dela Oravița, — când cu adunarea generală a societății pentru fond de teatru român, — domnii P. Locusteanu, care a luat parte la ele și le-a văzut cu ochii. În unul din rapoartele sale se cuprind și pasagele următoare:

... Aceste serbări au o deosebită importanță, mai întâi din punct de vedere culturalo social. Am putut vedea cu acest prilej că, cel puțin în ceea ce privește Bănatul, *svonul celor „două culturi“* e cu desăvârșire neîntemeiat. Cultura românească este una și aceeași în acest bogat ținut locuit în majoritate de Români. Și unită este această cultură, nu numai în esența ei, exclusiv și profund națională, dar și în tendințe. Dovadă: petrecerile organizate cu prilejul adunării dela Oravița. La toate aceste petreceri au luat parte și țărani și reprezentanții clasei conducătoare.

Și amândouă aceste elemente au luat parte egală. Țărănimea n'a format numai decorul de paradă. Nu; ea s'a manifestat în același rând cu orașenii și târgoveții. Manifestațiile ei au fost primite cu dragoste și admirație, cu respect și mândrie. Iar țărani, la rândul lor, ascultau cu înțelegătoare luare aminte cuvântările pline de sfaturi folositoare ale conducătorilor lor. În toată această atitudine se vede limpede, că *același fir leagă pe săteni și orașeni*; că manifestațiile culturale au în primul rând tendința de a conserva cât mai

puternică și a o înoda din ce în ce mai trainic *legătura culturală dintre „intelligență“ și originea ei.*

Santem fericiți, că am constatat această tendință la frații noștri de peste munți. Pentru că poporul care a înțeles, că nu trebuie să se depărteze de origina lui și că e dator să se desvolte potrivit acestei origini și în legătură cu ea, — acel popor își asigură o puternică rezervă de energie și rezistență națională, la care se poate gândi cu încredere în vremuri de grea încercare*...

Aceste sîre ale omului, care a văzut bine și a judecat bine lucrurile, formează cea mai frumoasă satisfacție dată aceluia, cari poate că cu mare asprime, dar la tot cazul cu ceva dreptate, au combătut ideile din cunoscutul articol cu „două culturi“ și cari pentru aceasta au fost înfrunțați și zeflemizați chiar în coloanele ziarului „Voința Națională“. Cum însă adevărul nu poate fi ascuns, iată că acumă îl scoate la iveală însuși ziarul acesta. Facem cu plăcere constatarea aceasta.

Dela sate.

Inceputul anului școlar în Șeica-mare.

— 16 Septembrie n.

Duminecă, în 13 Sept. a. c. după sfârșitul sfintei liturgii s'a săvârșit cu cuvenită solemnitate, după tipul prescris, invocarea Duhului Sfânt peste școlarii ce vor cerceta școala ortod. română, din Șeica-mare, iar de aci din biserica întregul poporului credincios a mers în procesiune la școala renovată și rânduită corăspunzător cerințelor nou și pretensiunilor legii. Aici s'a făcut „sfințirea apei cei mici“, s'a stropit școala, iar poporul s'a botezat. Cu acest prilej s'a ținut poporului cuvântarea de cuprinsul următor:

„Vremea sosită pentru începutul unui nou an de școală, a unui an de muncă și străduințe pentru proccopsirea tinerelor noastre odrasle, ne-a dat prilej să înălțăm ruga noastră ferbinte către atotputernicul Dumnezeu, ca să-și reverse darul și ajutorul său peste străduințele noastre și a micuților noștri. Aceeasi pricină ne-a adunat apoi aici, în localul menit a sluji luminării și îndreptării, ca reîmprospătând cererea noastră către Dumnezeu, să dovedim totodată înaintea noastră și înaintea tuturor celor ce ne privesc, că noi știm să prețuim după vrednicie așezămintele noastre culturale, să dovedim, că cu cât vremile sunt mai grele, cu cât nevoile vieții apăsă mai aspru umerii noștri gârbovi de povara traiului, cu atât sufletele noastre să încălzesc mai mult de dragostea și alipirea neclătită față de bunurile noastre naționale, pe cari ni-le-a păstrat încă mila vremilor mășter. Nu pot trece cu vederea acest prilej, ca să nu vă adresez o seamă de cuvinte, cari cuprind gândurile ce trebuie să stăpânească pe fiecare părinte, care poartă grija proccopsirii fiului său, cari trebuie să-și găsească sălășluire în sufletul fiecărui credincios al bisericii și neamului nostru. Nu mă îndoesc, căle veți asculta cu drag și pe urmele îndemnului meu unul fiecare se va depărta de aici cu gândul hotărât, de a face tot ce îi stă în putință pentru izbândă cauzei noastre școlare.

Dragii mei! Puterea de viață a unui popor în vremile de acum nu se mai măsură prin țări ce zace în brațele fiilor sei, vrednicia și îndreptățirea lui la un trai mai tihnit nu se mai câștigă de acum prin ascuțișul sabiei, și puterea de a birui și stăpâni pe alții nu mai incolțește în pământul ud de sângele fraților, azi arma, cu care se poartă lupta înversunată pentru existență și dăinuire este cultura, lumina minții și nobilitatea inimii, cu cari trebuie să se înzestreze fiecare fiu al neamului, dacă vrea ca vârtejul năpraznic al acestei vieți viforoase să nu-l răpească cu sine, dacă ține ca să nu fie copleșit și înghițit de valurile turbure ce lovesc necontenit în naia strâmtorată a traiului nostru românesc, ce plutește îndolnic pe întinsul nesfârșit al unei sorți dușmane mântuirii noastre.

Dela iscusința minții și cultura morală a sufletului, dela țăriia de caracter neîndolnic a unuia fiecăruia din fiii neamului, atarnă soartea tot insului, ca și a poporului din care face parte. Aceste însușiri sunt pârgia de care atarnă o națiune în vremuri de grea cumpănă, când sună ceasul hotărâtor pentru o soartă mai bună, mai fericită. Iar pentru a ne înzestra cu aceste bunuri, este de datorință fiecăruia, atât pentru a se proccopsi el însuși, cât și apoi pentru a putea fi muncitor harnic și sprijinator neșovăielnic al năsușiloror desfășurate de întregul poporului pentru izbândă în viitor.

Căutând însă după izvorul din care țâșnesc aceste însușiri, cari îmbracă pe om în haina strălucită a unui trai vrednic, vom găsi, că numai școala este acel

așezământ de creștere, care ne poate înzestra cu lumina minții, cu nobilitatea inimii, care ne domolește pornirile pătimase și în locul lor sădește simțăminte nobile, care ne dedă a fi oameni cu voințe tari și caractere neîndolnice. Și pentru că să adevărim această spusă a noastră, voi căuta a vă desfășura ce este școala, ce putem câștiga aici și întrucât prin mijlocul ei putem dobândi pentru fiii noștri bunurile mai sus pomenite.

Școala este așezământul de creștere, unde se adună zi de zi copilașii satului dela vârsta de 6 ani până la 12, ba până la 15 ani, pentru a-și agonisi hrana sufletească, atât pentru vârsta de copil, cât și pentru zilele viitoare, când va avea să lupte cu greul vieții. Aici sub privegherea cuminte a unui dascăl cu tragere de inimă se deprind a gândi bine și sănătos, a vorbi curat și frumos, aici câștigă iscusința neprețuită de a ști spiti slova moartă a cărților, ce cupriad comoara înțelepciunii, aici se dedau la meșteșugul atât de lăudat de ași scrie pe hârtie gândurile ce-i frământă, pentru a se putea înțelege cu cei din depărtare, ori pentru a rămânea scrisul lor povățuitor al urmașilor de pe vremuri. În școală învață micuțul copilaș a socoti în cap și pe hârtie în toate daravilele vieții lui de acum și când va fi mare, aici se dedă a desemna, a cânta cu însuflețire mândrele noastre cântece naționale și cu smerenie și cucernicie cântările bisericești noastre și mai presus de toate a se ruga lui Dumnezeu. Aici se sădește în sufletul lui fraged, prin îndemne și povățuiri dascălului, dorul de a lucra și a cruța, voia de a îndrăgi tot ce e bun, frumos și folositor, aici se dedă la curățenie, la iubirea de adevăr și dreptate și mai presus de toate aici se varșă în sufletul lui florul sfânt al temerei de Dumnezeu, cari toate formează mintea, inima, sentimentele și voința copilului, adecă pe întregul om.

Iată în câteva cuvinte fugare rostul școlii pentru creșterea unui om și a tuturor oamenilor, cari au parte de ea, iar prin oamenii luminați, prin oamenii vrednici și de omenie se înalță vaza, vrednicia și trăinicia poporului însuși din care face parte, și de aci apoi nemărginita însemnatate ce o are școala în viața unui popor.

Nu se poate tăgădui fără desertăciune nici adevărul, că familia, creșterea din casa părintească, e hotărâtoare pentru felul de a fi a oricui. De aceea nu ne vom pregeta a arunca o ochire și în viața de care are parte copilul în casa părintească, căci bunul ori răul ce-l aduce cu sine copilașul, când pentru întâia dată pășește peste pragul școlii, precum și până cercetează școala, hotărăște în mare măsură dobânda pe care și-o câștigă umblând la școală.

Vatra părintească, dragii mei, este altarul la care se formează trupul cât și în mare parte sufletul copilului, căci creșterea odraslelor se începe dela întâiul suris senin, ce se ivește pe buzele micuțului, încă în fașă, la privirea mamei sale, de acum se întipăresc în sufletul lui fraged trăsăturile sufletești ale mamei. Tot ce vede și aude au mare înrăurire asupra lui, lasă urme ce nu se șterg nici la a-dânci bătrânețe. Dovadă vie pentru aceasta sunteți Dvoastră înși-vă, dacă vă dați seama, că la vârsta înaintată, la care vă găsiți, adeseori vă aduceți mai bine aminte de fapte și întâmplări din anii începători, decât din vremea mai târzie. Și tot de aici din familie isvorește marea deschilnire ce băgăm de seamă mai târziu între copilul ce nu a auzit decât vorbe bune și n'a văzut decât purtare cinstită, și între altul, care a avut parte numai de vorbe urâte și rele, care n'a auzit decât certe și bătăi, din cari plânsul mamei îi umplea sufletul de obidă, iar sberatul sălbatic al tatălui îl făcea se tresară de groză și scâncească de atâteaori în somn de frica mamei tatălui său. Casa părintească sădește în sufletul copilului virtuțile și păcatele sale, curejul și slăbiciunile ei, credința adevărată și judecățile deșerte, aici se dedă la deprinderi bune ori năravuri rele, din raza ochiului senin al mamei sale se aprinde în sufletul încunjurat de adâncă întunecime al lui, lumina binelui, a frumuseții și adevărului. Familia este cartea deschisă, în care copilul citește mereu dela întâiele clipe de înțelegere, povețe hotărâtoare pentru viața lui, de aci se adapă cu sentimente ce durează pentru totdeauna, aici începe a se înfrîpa felul lui de gândire, îndemnul lui la fapte, modul de a vedea lumea din afară și în aceeași vreme pune temelie vieții lui lăuntrice. Iar acestia sunt tot atâtea tovarăși credincioși, ce rareori îl părăsesc în viață, și dela bunul ori răul ce cuprind, vom cunoaște pe omul bun ori rău, dacă sunt tovarăși drepti îi vor fi cel mai puternic sprijin de a nu cădea în vârtăjul unei vieți stricute, nu-l vor lăsa tărât în nămolul unui trai nevrednic și păcătos. De aici nemărginita grijă ce sunt datorii pă-

rintii a întoarce pentru buna chivernisire a familiei lor. Mădăduc aminte de o înțelegere între bărbat și soția sa, pe care o cetisem într-o carte ce vorbea despre viața veche a popoarelor încă înainte de a cunoaște învățăturile creștine, și o găsesco de potrivită a v-o spune și Dvoastră, cari umblați în lumina creștinismului, ca să înțelegeți cu atât mai bine care trebuie să fie înțelegerea, ce se domnească între soți și cum să vă cunoașteți rostul. El (Ischomachos) cântă ea: „Dacă zeii ne-ar dăruia cu copii, (împreună), în comun, ne vom niși cu creșterea corăspunzător, pentru că comună ne va fi fericirea, dacă la zilele bătrânețelor găsim sprijin și apărare în ei. Casa noastră deja din ziua de azi ne e comună. Tot ce e al meu împart cu tine, cum ai făcut tu cu ce ai adus. Dar să nu socotim niciodată care a adus mai mult. Să ne străbată aceea cunoaștere, că dintre noi cere îngrijește mai bine de avere comună, zestrea aceleia e mai de preț”. Femeia îi răspunde: „Totul atarnă dela tine, pe umerii tăi să razimă toată povara. Mama numai aceea mi-a poruncit, că fără sminteală să mă port bine”. Purtarea bună a soților dă o viață, ce sporește în bine și bunătați nouă. Zeii s'au gândit cuminte când pentru folosul comun mai mare au însoțit femeia cu bărbat, formând familia, care să razimă pe lucru, femeia a fost zidită pentru gânduri și lucrări în casă, iar bărbatul pentru gândurile și ostenelele lumii din afară. A femeii este îngrijirea și creșterea copiilor, îngrijirea nutreământului, a servitorilor și servitorilor și cultivarea acelor, mai presus înaintând în vârstă, femeia să devină soată credincioasă și mai bună, creșcătoria mai aleasă a fiilor și stăpână mai cinstită a casei sale”. Iată cum înțelegeau viața casnică acești 2 soți în vremurile mult uitate, iată pildă neprihănită, oare trebuie să ne slujască de călăuză și nouă acestora, cari prin învățătură Domnului nostru Isus Chr. ne-am luminat cu adevărat, cum trebuie să înțelegem rostul vieții noastre, atât pentru creșterea nostru ca soți, cât și pentru buna creștere a copiilor nostri. Vai și amar bietului om, care n'a avut norocul de părinți vrednici, unde tata și știe fi domn peste mintea copilului, iar mama stăpână pe inima lui. Vai casei aceleia, unde tata în locul pâinei de toate zilele aduce în casă capul vâjeind de ceară, pumnul ridicat spre bătaie, iar mama în loc de vorbe dulci și desmerdătoare umple aerul curat cu ocara vorbelor sale și blăstămnul nu conținește de pe buza ei. Câtă osândă nu se revărsă asupra unora ca acestora dela Dzeu și dela oameni, cari cu durere în suflet auzindu-i rostesc în taină: „Sărmani copilași, mai bine nu v'ăți fi născut, decât să aveți un tată așa de ticălos și o mamă atât de nevrednică!” Pentru astfel de oameni copiii sunt o sarcină, iar părinții pentru ei tirani. (Va urma).

Din Făgăraș.

— 15 Septembrie n.

Pe 19 Septembrie a. c. este convocată comisiunea verificatoare a comitatului Făgăraș, pentru compunerea listei viriliștilor pe anul 1909.

Atrag deci atențiunea tuturor contribuabilor, cari conform § 26 al legii municipale (art. de lege 21 din 1886) au dreptul a cere, ca la compunerea listei viriliștilor să li se compute darea dublu — să înainteze cererea către comisiunea verificatoare în scris până la ziua numită, sau să se prezenteze la ședință și se ceară verbal computarea îndoită a dăreii.

Minutul dăreii pentru a ajunge în lista viriliștilor poate se fie dela 200 coroane în sus.

Lista viriliștilor se compune pe baza conspiciului dat de oficiul de dare.

Spre orientare am scos din conspiciul oficios *Românii*, cari au darea mai mare: Dr. Iancu Meșianu 1026 c. Dr. Ioan Șenchea 874 c. Dr. N. Șerban 838 c. George Guiman 805 c. Ioan G. Barbat 791 c. George Ghimbașan 487 c. Nicolae Garoiu, advocat, 338 c. Dr. O. Vasu 423 c. Dr. I. Turcu 278 c. Dr. T. Popescu 221 c. Dr. A. Micu 497 c. Dr. L. Pop, adv., 324 c. Dr. I. Popescu 221 c. Dr. Perția, medic, 116 c. Andrei Cerbu 374 c. Ioan Comșa Baiu 417 c. Ioan I. Comșa 411 c. Todar Vulsan 357 c. Nicolae Lupu 358 c. George Mosoiu (Zernești) 351 c. Candit Mesarosiu 308 c. George Enescu (Poiana Merului) 462 c. Ioan N. Grozea 305 c. Haralampie Ungur 232 c. Beniamin Clocotean 279 c. Nicolae Scortea (Tintari) 291 c. George Gavrilă (Tintari) 435 c. George Vasu, comerciant, 291 c. Danila Gabor, inginer, 191 c. Dr. Pralca, avocat, 181 c. Ioan Scroboțiu 224 c. George Tafiian (Belean) 269 c. George Bruda (Galați) 280 c. Filimon Balon 656 c. George Tunsouiu 386 c. Nechita Leluțiu 201 c. Nicolae Șerban, preot, 177 c.

Aceia, cari nu sunt luați în conspect cu toată darea ce o plătesc, au dreptul să ceară computarea întregii dări, dovădu o cu estres din tabela de dare (oficios), sau cu cartea de dare. Dr. Ioan Șenchea.

NOUȚĂȚI.

Din cauza sfintei sărbători de Luni, „Nașterea Născ. de D-zeu” numărul proximal foil noastre apare Mercuri la orele obicinuile.

Manevrele. Maiestatea Sa a luat parte trei zile una după alta la manevrele mari de toamnă, ținute în jurul Vespri-mului, fără a simți vre-o oboseală. Astăzi manevrele s'au terminat și Maiestatea Sa a plecat la orele două după amiază cu tren special de curte la Budapesta.

Redeschiderea dietei. Marți în 22 Septembrie ține dieta primă ședință. Va fi scurtă. Se va stabili ordinea de zi pentru ședința următoare, în care apoi se vor alege membrii în delegațiunea ungară.

Personal. Inaltpreasfinția Sa Metropolitan-Primat *Iosif Gheorghian* al României se află și acum în *Bad-Hall*, de unde se va reîntoarce săptămâna viitoare acasă.

La Sinaia. Moștenitorul nostru de tron, Arhiducele Francisc Ferdinand, e așteptat pe 5 Octombrie n. la Sinaia, unde va fi oaspele familiei regale române. Se fac deja pregătiri pentru primire.

Congresul bisericei sârbești va săvârși probabil mâine, Sâmbătă, actul alegerii de patriarh.

Procesul „Gazetei”. Eri, Joi, s'a pertractat în fața curții cu jurați din Murăș-Oșorheiu procesul de presă intentat ziarului „*Gazeta Transilvaniei*” pentru agitație, săvârșită prin presă. Acusatul, dl. Ioan Spăderca, a fost aflat vinovat și condamnat la trei luni închisoare de stat și 500 coroane amendă în bani. S'a dat recurs de nulitate.

La „Albina”, institut de credit și economii în Sibiu, oarele oficioase cu încercere de Luni, 21 Septembrie nou, sunte dela 8 la 12 dimineața, și dela 3 la 5 după amiază.

Sfințire de biserică. Luni în 8/21 Septembrie (Sfânta Maria mică) va sfinți Preasfinția Sa Episcopul Ioan I. Papp al Aradului biserică nouă gr.-ort. română din comuna Gruin, tractul Belințului, lângă Lugoj.

† **Iacob Sârbu**, preot gr.-ort. român în comuna Rudăria, a decedat în 24 August v. în etate de 75 ani, dintre cari 49 petrecuți la altarul Domnului. El geleşte soția Floarea, fiul Dr. Ioan Sârbu, distinsul nostru istoriograf, ficele Catarina, Petra și Mali, măritată Humița, și ginerele Ioan Humița. Odihnească în pace.

„Domnia femeilor.” Sub titlul acesta publică Carmen Sylva (Regina României) un frumos articol în ziarul italian „*Corriere della Sera*”, vorbind în el despre feminism, pe care-l declară de utopie, la care renunță cu plăcere, pentru că femeia își are rolul ei destul de frumos în viața aceasta, nu trebuie să răvnească la viața bărbatului, care nu e de ea.

Congresul studențesc, care era să se țină în Iași, cu studenți din toate țările locuite de Români, a fost contramandat, și nu se va ține, din cauza neînțelegerilor ce s'au ivit între convocatori.

Scriitor german bine plătit. Zărele din Berlin scriu, că cunoscutul publicist Maximilian Harden, proprietarul și directorul revistei „*Zukunft*” are un venit curat de 312.000 mărci la an. Harden e deci cel mai bine plătit publicist din Germania, ori poate chiar din lumea întregă.

La fondul „Victor și Eugenia Tor-dășianu pentru înzestrarea fetelor sărace” au mai dăruit: generosul paroh Const. Cothișel din Certege, din prilejul înscrierii nepoatei sale Constanța la școala civilă a „Asociațiunei” 10 cor., Nic. Băieșan, paroh (Bucium-Ișbita) 1 cor., Rom. Furdui, prot. (Cămpeni) 2 cor., Rom. Iacob, paroh (Gurăada), Coman Hombășan, dir. școl. pens. (Rășinari), câte 1 cor., Dr. P. Șpan, profesor 60 bani, Dr. Nic. Bălan, prof., Dr. Moisil, Gr. Pletos, prof. (Năsăud), N. Anton, locot., fiecare câte 40 bani, Marcel Jourca, funcț. la „Albina” 20 bani, Dr. Miron E. Cristea, as. consist. 1 cor. și Il. Boțiu, paroh 20 bani.

O statistică. Ziarele din Rusia scriu, că în temnițele rusești se aflau în anul 1905 cam 110 mii de persoane. În anul 1906 numărul întemnițaților s'a urcat la 153.181. Astăzi gem în cele 1285 temnițe ale Rusiei în total 220.000 de întemnițați. Frumos — progres!

Șvabii se deșteaptă. Cei din comitatul Timiș au ținut Luni congregație, cu care ocaziune vicecomitele comitatului a propus votarea unui srunc cultural, în favoarea reuniunii agricole în comitatense, și a altui srunc cultural, în favorul unei reuniuni culturale din Timișoara, dar nici pentru una din propunerile acestea nu s'a putut obține majoritatea cerută de două treimi, fiindcă Șvabii, cari s'au prezentat în rânduri închegate la congregație, au votat toți cu Români, în contra aruncului.

Congres de pedagogie morală. În zilele dintre 25 și 29 Septembrie se ține la universitatea din Londra un congres internațional, care se va ocupa cu problema educațiunii morale în școli. Vor lua parte la congres peste o mie de specialiști, din Europa, Statele Unite și Japonia, tot frunzași în ale pedagogiei. Prezidenți de onoare ai congresului sunt miniștrii de instrucțiune publică din Anglia, Franța, Italia, Belgia, Japonia, Rusia, România și Spania. Despre educația morală sistematică în școli vor vorbi patru sprezece specialiști.

Un protest. Scriu ziarele maghiare, că în urma cutezantei Românilor, de a fi ținut pe teritoriul comitatului Sătmăradunul cultural, sub firma „*Astrei*”, societatea Szécsenyi luat-a hotărâre se convoace pe 26 Octombrie n. o adunare de protestare, la care vor fi invitate se participe reuniunile culturale maghiare din patrie și va participa și fostul ministru-prezident *Szél Kálmán*, precum și magnatul *Rákosi József*, cari vor vorbi în adunare. Va fi invitat la adunare și publicul din comitatele învecinate. Iată ceva nou. O adunare a reuniunilor culturale maghiare din patrie, care protestează în contra ni-zuințelor culturale ale Românilor!

Concert în Lugoj. Reuniunea română de cântări și muzică din Lugoj aranjează în 8/21 Septembrie c. (ziua de Sfânta Maria-mică) în pavilionul otelului „*Concordia*” concert sub conducerea dlui I. Vidu cu concursul doamnei Elena Locusteanu-Bonciu și al dlui Liviu Tempea. Începutul la 8 oare seara.

Un nou stabiliment industrial. După cum auzim, renumitele ateliere de țigle ale lui Bohn înființează un mare stabiliment din remul țiglariei în Békésosaba, care în urma cunoștințelor speciale și desinteresatei conduceri a proprietarului va deveni cel mai însemnat din acele părți.

Cea mai mare putere naturală vindecătoare, cunoscută de toată lumea e electricitatea. Autorități medicale special recunosc electricitatea, ca singurul mijloc de vindecare folosit și sigur. Creerii și trupul omenesc compun bateria electrică, nervii conducerea electrică. — Simțământul prins de mișcarea organelor se bazează pe electricitate. Este fapt constat, că în cele mai multe cazuri de boală, electricitatea e metoda de vindecare. Se folosește deci electricitatea. „*Electro-Vitalizer*” e cel mai ideal aparat electric de vindecare, ceace se descrie amănunțit în cartea acum apărută: „*Metoda electrică modernă de vindecare*”. Acest tratat folositor se trimite gratis și franco în plic închis prin inst. „*Electro-Vitalizer*” ord. med., Budapesta, Károly körút 2. Mezzanin 56.

Apel.

Asupra comunei Marpod s'a descărcat Daminecă seara, în 3/16 Aug. o furtună groaznică, cum nimeni din comună nu a mai văzut. O ploaie împreună cu grindină de mărimea ouălor, ici colea și ca pumnul. În câteva minute a descoperit casele și a spart geamurile la ferestri, a scobit tencuiala de pe zidurile din față, a oborât cele mai multe șuri, a pusuit grădinile de pomi și legumi, a smuls pomii din pământ, iar cucuruzele, ovesele, trifoaie de sămânță și nutreț, năpi, otavă ș. a. le-a nimicit de tot. În hotarul cu cucuruz e nimicit tot, iar în comună grăul în șuri e înoroit.

Pe lângă acestea și o mulțime de cai sau înecat. În ziua următoare întreaga comună avea înfătoșarea, ca după un răzbel și un potop.

Biserica noastră bine îngrijită și curată, dimineața nu mai avea un geam la ferestrii întreg. Cele mai multe ferestrii le a rupt cu totul și le-a aruncat prin biserică. Grindina a intrat prin ferestrele

sparte și a stricat în biserică pe partea opusă ferestrii icoane și a scobit în zid ca cu ciocanul. Aceeași soartă a avut și școala. Românii noștri de altcum și până acum săraci, au rămas în urma acestei nenorociri lipsiți de toate cele necesare pentru hrana lor și pentru hrana vitei. Subscrie în urma acestei nenorociri mari, îngrijit a de școalele popoarelor mei, imi îngrijit a de la sprijinul binevoitor al băncilor noastre rom., al comunelor rom., precum și la binevoitorul sprijin al oamenilor noștri mai cu stare, și rog ca să sprijinească după putință în această încercare grea, biserica noastră și poporul nostru tare lipsit. Darurile să se trimită la adresa oficiului paroh. gr. ort. Marpod p. u. Ujegyház. Florian Bologa, preot gr. oriental.

Cărți și reviste.

Istorie biblice, carte de religie pentru elevii școalelor populare, de preotul D. Voniga. Tipariul tipografiei diecezane gr.-or. române din Arad. Preț 50 fileri exemplar. Manual aprobat de consistoriul arhidiecezan din Sibiu și de consistoriul diecezan din Arad. Recensiunile acestor două cositoare sunt foarte favorabile cărții domnului D. Voniga, cunoscut ca bun scriitor bisericesc și din celelalte scrieri publicate mai nainte. Manualul acesta de istorie publică e împodobit și cu ilustrațiuni succese și e foarte potrivit pentru educațiunea religioasă a copiilor din școalele române. Se poate procura dela autorul în Gyirok (Temesmegye), dela librăria Polatsek în Timișoara și dela toate librăriile din țară. Cartea e compactată și are 143 de pagini.

Biserica ortodoxă română, revistă periodică eclesiastică a sfântului sinod al sfinței biserici autocefale ortodoxe române. Anul 32, numărul 5, pe luna August. Cuprins bogat și interesant. Revista apare în București și costă la an 12 lei. Administrația strada Principatele Unite Nr. 60.

Posta redacției.

George Borzea paroh în Coveș. În chestia tipăriturilor școlare Consistoriul a făcut remonștră la guvern, cerând respectarea §-lui 33 din legea școlară. Ministrul de culte însă interpretează §-ul 33 din lege așa fel, că numai atestatele școlare să pot estrada paralel, pe lângă limba maghiară și în limba de popor a școlii, iar toate celelalte tipărituri (cronici, protocol de clasificare, de înscriere, de absenții etc.) sunt a se umplea numai în limba maghiară. Tipăriturile cu text paralel rămân în folosință și pe mai departe, fiind învățătorii și directorii școlari îndurmați, ca peste textul român să tragă o linioară subțire.

Teatru unguresc.

Vineri: *Komediasok*, operetă.

Sâmbătă: *Il Rákoczy Ferenc fogsága*, dramă istorică.

Apucă-te de spălat
Ca copilul de jucat
Vei spăla cu ușurie
Rufe de murdărie
Săpun „Schicht” de vei întrebuința
Mult năcăz îți vei cruța!

Puterea minunată și intensivă de curățat a
Săpunului Hirsch a lui Schicht
provine din felul unic de fabricare și din alegerea precută a materialului!

Săpunul Hirsch a lui Schicht

cruță mână, rufe! Te cruță de osteneală și năcăz, cruță și sănătatea! Cruță bani, timp și lucru. 30.000 cor. garanție de curățenie.

(155) 4—8

Nr. 665.

[273] 1—3

Concurs nou.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a II-a **Rod**, protopresbiteratul Mercurei, se publică concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” la ordinul consistorial Nr. 5088 B.

Venițele sunt cele arătate în coala B. pentru întregirea dotării preoțești din partea statului.

Doritorii a ocupa acest post să trimită concursul lor cu documentele recerute la oficiul scris, având a se prezenta în parohie după prealabila încuviințare a subsemnatului.

Mercurea, 1 August 1908.

Oficiul protopresbiteratului greco-oriental al Mercurei.

Avram S. Pecurar
protopresbiter.

Concurs.

Pentru postul de **Cântăreț** la biserica română gr.-or. din **Codlea**, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: Venitele cantoriale stabilite și calculate anual în suma de 400 ooroane.

Reflectantul are a așterne subscrisului:

1. Atestat de botez, că este român gr.-or. și de moralitate.

2. Atestat despre studiile pregătitoare.

3. Atestat de calificare în cântări și tipicul bisericii române gr.-or. între cântări și podobiile.

4. Atestat medical că este sănătos și are voce bună.

În decursul celor 30 de zile, are a se prezenta într-o Duminică sau sâmbătă spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipicul bisericesc. În anul prim de serviciu este provizor, drept de pensie nu are. Serviciul să

începe cu 1 Ianuarie 1909. Alegerea se va face la 12 Octombrie a. e.

Codlea Feketehalom (comitatul Brașov), în 1 Septembrie 1908.

Oficiul parohial gr.-or.

Iosif Comanescu
par. și prez. com. par.

(274) 1—3

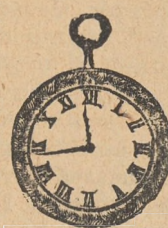
AVIZ.

Subscrisa aduc la cunoștință On. public, că la mine se află en gross și en detail vinurile cele mai bune și curate de masă, unde se capătă și cost bun, atât amază cât și cină, pe lângă prețuri moderate în și afară de casă. (240) 4—10

Rog sprijinul On. public

Serviciu
prompt.

Sofia Steiner
Hecht gasse Nr. 44.

Vă rog
convingeți-Vă!
Imposibil
mai ieftin!

Un orologiu de buzunar, remontoir de nichel, punctuos (fără cilindru) cu sistem Roskopf-Patent, bogat gravat, cu lanț elegant și bine argintat, cu prețul bagatel de numai [272] 1—10

cor. 3-50, 3 bucăți cor. 9-50.

Garantie 3 ani, trimite prin ramburs sau contra trimiterii banilor prin mandat, firma

Michael Horowitz

Casă de export „Cracovia”, Diteg. Nr. 57/50.

Cataloage bogat ilustrate gratis și franco.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

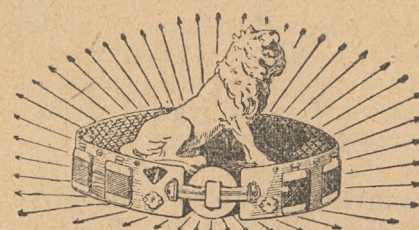
se recomandă spre pregătirea clopotelor nou, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (150) 13—52

Clopotele găurite

o invenție proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intens, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuranturi ilustrate gratis.

Este în general cunoscut, că

ELECTRICITATEA

folosită în forma și puterea adevărată este în prezent cel mai sigur factor vindecător, în special în cazuri de nervositate, neurastenie, reumatism, dureri de spate și cap, dureri de stomach și intestinale, slăbiciune de inimă, paralizare etc. și tot felul de slăbiciuni.

Aceste două favoruri sunt împreunate în cel mai genial chip în **ELECTRO-VITALIZER**-ul nostru.

De simțiți dar, că vă e sănătatea atinsă, că vă dispar puterile, nu întârziati a vă adresa cu toată încrederea institutului nostru condus de medici și dacă trimiteți cuponul acesta, primiți în plic închis gratis și franco, opul nostru bogat ilustrat, despre: „Tratamentul electro-terapiei-moderne”. (262) 3—4

Institutul Electro-Vitalizer ord. de medici, Budapesta, Károly körút 2. Mezzanin 56.

Dr. Gavril Herezeg din Kará sond, serie: Folosirea de 6 luni a aparatului Elektro-Vitalizer, mi-a scăpat pe soa ră mea de următoarele suferințe: nervositate, dureri de cap, bătăi de inimă, oboseală, lipsă de apetit și de simțurile de spaimă; pentru ceea ce prea st. Dle Doctor vă sunt dator cu cea mai mare recunoștință. Aparatul îl voi recomanda cu cea mai mare căldură. Vă dau voie a da această epistolă publicității, căci conținutul ei corăspunde pe deplin adevărului.

Cupon pentru carte gratuită.

Cătră Institutul Electro-Vitalizer ord. de medici, Budapesta, Károly körút 2. Mezzanin 56. Vă rog trimiteți mi opul: pentru domni, pentru dame.

Un tratament asupra electro-terapiei-moderne, gratis și franco în plic închis.

Numele: _____
Adresa: _____

Recomandă cu prețuri cunoscute de ieftine

Carol Niedermaier

pălărier

33 strada Cisnădiei 33

„La pălăria roșie”.

Pălării

păroase pentru preoți rom. à cor. 8— și extrafine à cor. 9-60, cu formă foarte frumoasă, care e foarte apreciată, ușoară, cu peri scurți, căci numai atunci e frumoasă și durabilă.

Pălării

netede, pentru preoți rom., cu margine mai lată ca la cele de sus, din păr de iepure, à cor. 8— și cor. 6—.

(234) 4—6

APĂ MINERALĂ PHŌNIX
DIN BUZIÁS

Arată un rezultat frapant la suferințe de rărunchi și beșică.

Plăcută, puțin acrie, bogată în acid carbonic, lipsită de fier.

Ca apă de masă extraordinară de recreatoare.

Vindecă, improspetează. Recomandată de medici.

Folosită la cură a dovedit efecte excelente la morburile de rărunchi și beșică, la catar cronic de rărunchi, peatră, precum și la catarale ale secrețiunii. — Prospece trimite la cerere administrația

Direcțiunei băilor lui CARL ALBRECHT în Buziasfürdő.
(286) 84—100

La

Librăria arhidiecezană

se află de vânzare:

Adam I., Constanța pitorească . 2—
Brediceanu, Doine și cântece caet I/II 4—
Brediceanu, Jocuri caet I/III . . . 4—
Sandu-Aldea, Pescar de Islanda 1-50
„ Săturile unui plugar luminat I. —50
Vlahuță, Din trecutul nostru . . 3-50
Cărțile pentru școalele populare după catalog separat.

M. BOHN & COMPAGNONI
KIKINDA MARE și ZOMBOLYA.

Cel mai vechiu, mai mare și mai bun etablisement din monarhia Austro-Ungară e

FABRICA DE ȚIGLE a lui BOHN
în KIKINDA MARE și ZOMBOLYA.

Infinitată în 1864. — Referințele cele mai favorabile. — Infinitată în 1864.

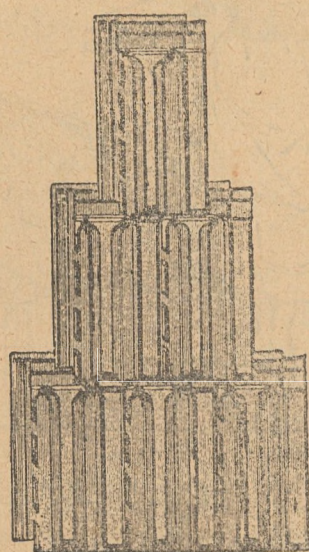
Producțiune anuală de 50 milioane
a țiglelor sigure de coperiș ale lui Bohn, pat. c. și r.

IN OXID DE FER SAU NATURAL SAU LA DORINȚĂ VĂPSITE CU THEER.

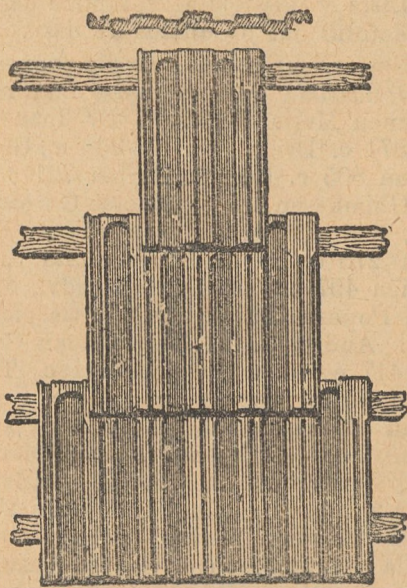
PRODUCE: Țiglele sigure de coperiș patentate ale lui Bohn. Coperiș ieftin și frumos.

Cataloage ilustrate și mostre, gratis și franco.

(203) 8—10

Fabric. de Nagyikinda.
Țigle de siguranță pentru acoperiș, patentate, sistem Bohn, Nr. 272.

Fabricat de Zsombolya
Țigle de siguranță pentru acoperiș patentate Nr. 253.